

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО -МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ З РОЗВИТКУ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА БІЗНЕС ОСВІТИ
UNIVERSITY OF OCCUPATIONAL SAFETY MANAGEMENT IN KATOWICE
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

**МАТЕРІАЛИ ІV МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«МЕНЕДЖМЕНТ ТА МАРКЕТИНГ ЯК ФАКТОРИ
РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ»**

15-17 квітня 2026 р.

**Київ – 2026
Видавничий дім «Києво-Могилянська академія»**

*Блінчикова С., Голушко В.,
здобувачі освіти,
Сумець О.М.,
доктор економічних наук, професор,
Харківський соціально-економічний фаховий коледж*

ЕТАПИ РОЗВИТКУ МЕНЕДЖМЕНТУ: ОСОБЛИВОСТІ Й ПОЗИТИВНІ ЕФЕКТИ

Історія розвитку менеджменту охоплює досить тривалий період. Його можна умовно поділити на три етапи. Перший етап дослідники назвали протоменеджмент тобто стародавній. Другий етап отримав назву індустріального або ж класичного. І третій етап нині називають сучасним (постіндустріальним). Вказані етапи характеризуються такими хронологічними межами: перший – від сивої давнини до кінця XVIII ст., другий обмежується початком XIX – серединою XX ст., третій розпочався умовно в другій половині XX століття і продовжується до сьогодні.

Перший етап – промоменеджмент – це початкова, так називана донаукова та доінституційна форма управлінської діяльності, яка існувала ще до формування менеджменту як окремої галузі знань і професійної практики. На цьому етапі почали зароджуватися первинні управлінські практики, що виникли в процесі розвитку людських спільнот і які почали забезпечувати координацію й розподіл праці, прийняття рішень і контроль їх виконання задовго до появи наукових теорій управління.

То ж, узагальнюючі вищевказане, у висновку можна вказати на характерні риси протоменеджменту: виникнення управління в родоплемінних структурах, формування адміністративних систем у давніх цивілізаціях (Єгипет, Месопотамія, Китай), військова організація та ієрархія, церковне та монархічне управління. Отже, протоменеджмент – це історично рання форма організації та координації спільної діяльності людей, що передувала становленню у подальшому менеджменту як науки, професії та системи знань.

Другий етап еволюції менеджменту, який умовно можна визначити як індустріальний, пов'язаний із глибокими соціально-економічними трансформаціями, що відбувалися внаслідок промислових революцій XVIII–XIX століть. Перехід від ремісничого та мануфактурного виробництва до фабрично-заводської системи господарювання істотно змінив характер праці, масштаби виробництва та структуру організації підприємств. Зростання кількості працівників, ускладнення технологічних процесів і розширення ринків збуту зумовили потребу у формуванні більш системного та раціонального підходу до управління виробничою діяльністю.

Ключовим і знаменним моментом цього періоду є саме той, що управлінська діяльність поступово почала виокремлюватися в самостійну сферу професійної праці. Власники підприємств дедалі частіше делегували функції організації виробництва спеціально підготовленим керівникам, що сприяло формуванню професійного управлінського корпусу. Водночас зростало значення планування виробничих процесів, координації роботи підрозділів, контролю за використанням ресурсів та підвищення продуктивності праці.

У процесі наукового пошуку і експериментів на рубежі XIX-XX століть вирішувалися найскладніші теоретичні проблеми, створювалися нові теорії, почалися процеси диференціації та інтеграції наук, корінній ломці піддавалися і уявлення про управління організацією.

У висновку слід зазначити, що індустріальний етап розвитку менеджменту характеризується активним пошуком методів підвищення ефективності виробництва, стандартизації операцій і раціонального розподілу праці. Саме в цей період закладаються передумови для формування наукового підходу до управління, який у подальшому набуде розвитку в межах класичних теорій менеджменту. Індустріальна епоха стала важливим етапом становлення менеджменту як відносно самостійної галузі знань і практичної діяльності.

Третій етап примітний тим, що саме з його початком менеджмент почав перетворюватися на міждисциплінарну систему управління складними соціально-економічними організаціями. Характерними рисами цього етапу слід вважати системний і процесний підхід до вирішення управлінських завдань, задіяння стратегічного управління організаціями, подальший розвиток теорії людського капіталу, цифровізацію управління, використання гнучких та адаптивних моделей в управлінні організаціями.

Отже, у висновку щодо досягнень у розвитку менеджменту слід вказати на ключову особливість третього етапу, а саме на орієнтацію в управлінні на ефективність, інновації, людський капітал і стійкий розвиток